

Anteckningar från möte med de blå näringarna den 3 september 2020

Deltagarlista finns sist i dokumentet.

Mötets mål och sammanfattning

Syftet med mötet var informationsutbyte mellan deltagarna. Jordbruksverket informerade övergripande om kommande regler om förflyttning av vattenlevande djur samt registrering och godkännande för djurparker samt pågående arbete med ett register för vattenlevande djur. Jordbruksverket informerade även om det regeringsuppdrag som verket har fått om sjukdomen Bakteriell njurinflammation (BKD) hos fisk.

För att öka Jordbruksverkets kunskap om vattenlevande djur inom zoobranschen genomfördes en dialogpunkt med fokus på gränsdragning mellan kommersiell verksamhet och hobbyverksamhet samt internethandel. Jordbruksverket uppmanade deltagarna att via e-post delge ev. ytterligare information eller synpunkter utifrån dessa frågeställningar. Särskilt angeläget är verket att få exempel på verksamheter som utifrån låg risk skulle kunna undantas från kravet på registrering och godkännande.

Jordbruksverket åtog sig att återkomma med mer information med anledning av att beaktandeskäl 99 togs upp på mötet.

Förflyttningsregler

Jordbruksverket redogjorde för några av de krav som kommer att gälla i och med att EU:s djurhälsolag (AHL) ska börja tillämpas den 21 april 2021, se powerpoint-presentation.

Förtydliganden som efterfrågades under presentationen var bland annat definitionen av vattenbruksanläggning och hanteringen av djurhälsointyg:

Vattenbruk definieras i AHL som *hållning av vattenlevande djur, där djuren förblir en eller flera fysiska eller juridiska personers egendom under uppfödningen eller odlingen och fram till och med upptagningen, utom då vilda vattenlevande djur tas upp eller fångas för att användas som livsmedel och därefter tillfälligt hålls utan utfodring i väntan på slakt.*

Anläggning definieras som *en fastighet, byggnad eller vid utedrift miljö eller plats där djur eller avelsmaterial hålls på tillfällig eller permanent basis, med undantag av*

- a) hushåll där sällskapsdjur hålls,*
- b) veterinärmottagningar eller veterinärkliniker.*

En officiell veterinär i ursprungsland utfärdar ett djurhälsointyg som registreras i TRACES, likt andra djurslag.

Om vissa vattenbruksanläggningar kommer undantas från kravet på registrering krävs en delegerad akt från Kommissionen om detta. Planer finns på att anta en sådan. Ännu finns inget utkast så vi vet inte hur det är tänkt att den skulle se ut och vilka verksamheter som kan komma att undantas från registreringskravet.

Jordbruksverket uppmanades särskilt att studera och så långt möjligt ta hänsyn till beaktandesatsen 99 i AHL: *För att undvika omotiverade administrativa bördor och kostnader bör medlemsstaterna ha en begränsad möjlighet att medge undantag från registreringskyldigheten för vissa typer av anläggningar som utgör en låg risk. Kommissionen bör tilldelas genomförandebefogenheter för att uppnå ett harmoniserat förfaringsätt för beviljande av sådana undantag. Ett sådant harmoniserat*

förfaringsätt krävs framför allt för att förhindra att vissa typer av anläggningar undantas från registrerings skyldigheten. Detta är särskilt relevant både för de anläggningar som utgör mer än en obetydlig risk för djurs hälsa och för de anläggningar som utgör mer än en obetydlig risk för människors hälsa. Ett exempel på sådana risker är hållning av djur som lever i nära kontakt med eller i närhet av människor, t.ex. hunduppfödning i en omfattning som förutsätter en viss kontinuitet i verksamheten och ett visst mått av organisation, med huvudsyftet att sälja hundarna som sällskapsdjur i hushåll.

Djurparkers godkännande och registrering

Jordbruksverket redogjorde för några av de krav som kommer att gälla i och med att EU:s djurhälsolag (AHL) ska börja tillämpas den 21 april 2021, se powerpoint-presentation.

Register för vattenlevande djur

Kort information om Jordbruksverkets arbete med ett register för vattenlevande djur.

Jordbruksverket påpekade särskilt att man bara kommer att kunna ta hänsyn till sådant som måste vara med eller ändras med anledning av AHL. Man kommer inte att kunna ta hänsyn till efterlängttade förbättringar i det här skedet. Deltagarna uppmanades att inte ha för stora förhoppningar om att de önskemål som framförts kommer att kunna tas hänsyn till.

BKD-utredningen

Jordbruksverket informerade om ett regeringsuppdrag om fisksjukdomen BKD:

Jordbruksverket har fått i uppdrag att komplettera sin tidigare utredning från 2019 med förslag på hanteringsalternativ rörande Sveriges s.k. tilläggsgarantier för bakteriell njurinflammation (BKD). I uppdraget ingår att samråda med Havs- och vattenmyndigheten och Statens veterinärmedicinska anstalt samt inhämta information om utsättningar och annat underlag från berörda länsstyrelser. Jordbruksverket ska tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten och Statens veterinärmedicinska anstalt även analysera och redogöra för hur ett fortsatt utrotningsprogram skulle kunna utformas för att uppnå fristatus och därmed uppfylla kraven för att behålla tilläggsgarantierna samt vilka konsekvenser det skulle få för framför allt vattenbruksnäringen och berörda fiskerinäringar. Vidare ska den konsekvensanalys som gjorts kompletteras om man ersätter dagens system med tilläggsgarantier med ett frivilligt kontrollprogram och särskilt beakta de administrativa och ekonomiska effekterna för sättfisk- och kompensationsföretag samt om det förväntas påverka tillgången på sättfisk för fritidsfisket samt för vattenbruket. Jordbruksverket ska rapportera uppdraget till regeringen (Näringsdepartement) senast den 30 november 2020.

Dialogpunkt om vattenlevande djur inom zoobranschen med fokus på

- gränsdragning mellan kommersiell verksamhet och hobbyverksamhet samt
- internetbutiker

Jordbruksverket uppmanade deltagarna att komma med synpunkter och kommentarer vid mötet men även i efterhand skriftligt. Jordbruksverket är angeläget om att hitta en lämplig nivå för gränsdragningen av när vissa regler ska gälla eller när undantag är lämpliga. Jordbruksverket efterfrågade därför exempel på verksamheter som deltagarna vid mötet inte bedömde utgöra någon risk.

Synpunkter och kommentarer som framfördes vid mötet:

Det är viktigt att Jordbruksverket tar hänsyn till beaktandesats 24 i AHL: Det är vanligt att människor håller vissa djur som sällskapsdjur i hushåll. Det innebär i allmänhet en lägre hälsorisk att hålla sådana sällskapsdjur enbart för privata ändamål, inklusive vattenlevande prydnadsdjur i hushåll, både inomhus och utomhus jämfört med andra sätt att hålla eller flytta djur i större skala, t.ex. de sätt som är vanliga inom jordbruket, vattenbruk, djurhem och transporter av djur mer allmänt. De allmänna bestämmelserna om registrering, journalföring och förflyttningar inom unionen bör därför inte gälla dessa sällskapsdjur, eftersom det skulle utgöra en omotiverad administrativ börda och kostnad. Krav på registrering och journalföring bör därför inte gälla för sällskapsdjurshållare. Dessutom bör särskilda bestämmelser gälla för förflyttningar av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte inom unionen.

I sammanhanget hänvisade Jordbruksverket till definitionen av *förflyttning utan kommersiellt syfte*: all förflyttning av ett sällskapsdjur som åtföljer sin ägare och som

- a. inte syftar till försäljning eller någon annan form av överlåtelse av äganderätten till sällskapsdjuret i fråga, och
- b. är en del av sällskapsdjursägarens förflyttning
 - i. antingen under dennes direkta ansvar, eller
 - ii. under ansvar av en auktoriserad person, om sällskapsdjuret är fysiskt åtskilt från sällskapsdjursägaren.

Internetförsäljningen har väldigt liten omfattning med få aktörer.

Det hänvisades till att inte ens en av de största akvariebutikerna importerar djur. Det är sällsynt att en zoobutik importerar själv. Försäljning i butik sker med ett begränsat sortiment av fiskarter. Den främsta försäljningen sker med ett fåtal arter som är vanliga. Handeln sker från grossist.

Grossisterna är få och stora. Grossisterna känner till lagkraven och säkerställer att de uppfylls. Numera hålls enligt uppgift akvariefisk i karantän hos grossist i minst 14 dagar. De sjukdomar som var vanliga på 1970-talet är sällsynta idag.

Det framfördes att som köpare känner man full tillit och anser att allt är välkontrollerat och väl omhändertaget av grossisten. Handeln via butik utgör därmed, enligt några av mötesdeltagarna, en väldigt låg risk. Handeln håller endast djur som redan kontrollerats och man håller dem dessutom en kort tid.

Man kan ha tillstånd som transportör för att skicka levande fisk. Fiskarna är då väl förpackade i påse och låda. En farhåga som framfördes var att det kommer att bli en omotiverad börda på djuraffärer och privatpersoner som hanterar fiskar. Handeln mellan butik och privatperson samt mellan privatpersoner ger en liten vinst. Det är företrädesvis en handfull grossister som handlar med djur. Införseln av akvariefiskar är kontrollerad. Djurhandeln borde enligt branschen kunna undantas. Inom branschen är medvetenhet om risk för sjukdomar hög. Hobbyodling av akvariefiskar utan något ekonomiskt intresse är vanligt.

De flesta av de vanliga akvariedjuren verkar inte finnas listade. Icke listade arter kan behöva egenförsäkring.

En annan farhåga som framfördes var att det kan bli stora problem med djurhälsointyg som ska utfärdas av en veterinär för varje försändelse. Det medför en stor kostnad och administrativ börda. Hur ser det ut med listade länder som man får ta in fisk från.

Deltagare vid mötet

Deltagare från Jordbruksverket:

Bengt Larsson, Djurhälsoenheten
Frida Solström, Näringsutvecklingsenheten
Izabela Alias, Näringsutvecklingsenheten
Jenny Kanerva Eriksson, Smittbekämpningsenheten
Johan Penner, Näringsutvecklingsenheten
Karen Erlbacher, Smittbekämpningsenheten
Klara Eskilsson, Djurhälsoenheten
Lena Hellqvist Björneroth, Internationella frågor och djurhälsopersonalenheten
Maria Nyström, Djurhälsoenheten
Shabnam Hansen, Djurhälsoenheten
Sofia Wessman, Stöd- och samordningsenheten
Omar Abdurahman, Smittbekämpningsenheten

Externa deltagare:

Anna Aspán, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)
Cecilia Danborg Wilson, Zoobranschens riksförbund (ZOORF)
Gabriella Ekström, Zoobranschens riksförbund (ZOORF)
Erik Åhländer, Sveriges akvarieföreningars riksförbund (SARF)
Fredrik Lindberg, SFPO
Hampus Hällbom, SVA
Joel Wickström, Svensk sportfiskehandel
Linda Falk Wigdén, Matfiskodlarna
Michael Diemer, Havs- och vattenmyndigheten (HAV)
Mikael Håkansson, Imazo
Daniel Roth, Svenska djurparksföreningen (SDF)
Thomas Lennartsson, Sveriges fiskevattensförbund
Thomas Johansson, Stiftelsen för Östersjölaxen
Håkan Nordlund (?)
Rebecca Litzell, SARF
Sofia Brockmark, HAV
Therese Hård, SDF
Ola Öberg, vattenbrukare
Tyrone Lundström
Mats Ingemarsson, Insjöfiskarna